

SAKSHANDSAMAR
Ingeborg Magerøy, Ingunn Holm

VÅR REF.
17/01578-8

DYKKAR REF.
17/5920-13

ARK. P - Plansaker
288 Aurland kom. - SF

INNVALSTELEFON
+47 98202805
DYKKAR DATO

VÅR DATO
26.10.2018

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Sogn og Fjordane fylkeskommune
Askedalen 2
6863 LEIKANGER

Reguleringsplan Varehuset Brødrene Wangen, Aurland kommune. Riksantikvaren tilrår motsegn

Riksantikvaren viser til brev frå Sogn og Fjordane fylkeskommune, dagsett 2.10.2018 om ovannemnde sak. Vi viser også til brev frå Aurland kommune, dagsett 5.10.2018 med utsett frist til 29.10.2018.

Riksantikvaren gjev med dette si fråsegn om dei forvaltingsområda der direktoratet har ansvar som fagstyresmakt. I dette tilfellet gjeld det:

- Kyrkje frå mellomalderen, automatisk freda i medhald av lov om kulturminne av 9. juni 1978 nr. 50 (kml.), § 4, fyrste ledd, pkt. a

Fylkeskommunen er delegert ansvaret som kulturminnestyresmakt i plansaker etter plan- og bygningslova, og skal gje ei samla fråsegn for heile kulturminneforvaltinga.

Aurland kyrkje er eit sentralt kulturminne i Aurland og i Sogn. Kyrkja frå mellomalderen er automatisk freda, og eit kulturminne av nasjonal verdi.

Utbygginga av varehuset som er planlagt vest for kyrkja, vil vere utilbørleg skjemmande for kyrkja, og i strid med dei nasjonale kulturminneinteressene som er knytt til Aurland mellomalderkyrkje. Riksantikvaren bed Sogn og Fjordane fylkeskommune reise motsegn til reguleringsplan for *Varehuset Brødrene Wangen*.

Planen

Føremålet med planarbeidet er å erstatte eksisterande varehus med eit nytt bygg i fire etasjar og loftsetasje, og opne for turistføremål, næring, bevertning og overnatting. Planen opnar også for å byggje oppatt «Tvillingbuene» og «Kolbui» på kaia, tilpassa bustad/fritids- og turistføremål og næring. Planen skal også leggje til rette for ei realiserbar parkeringsløyising og utbetre kaiområdet.

Aurland kyrkje som kulturminne

Aurland kyrkje er ei av mellomalderkyrkjene i Noreg med mest opphavleg arkitektur. Det knyter seg stor historisk interesse til ho, der Aurlandsætta, kong Sverre og nasjonale

hendingar i norsk mellomalder vert nemnd som moglege delforklaringar på at ei slik stor steinkyrkje vart bygd på Aurlandsvangen, truleg med ein byggeperiode i løpet av heile 1200-talet. Staden ho ligg på har vore sentral sidan førkristen tid. Her møtte sjøvegen den eldgamle hovudvegen mellom Aust- og Vest-Noreg. Opp til nyare tid har kyrkja vore godt eksponert mot fjorden og vore eit orienteringspunkt for sjøfarande. Kontakten mellom kyrkja og fjorden er ein vesentleg del av kyrkja sin historiske og geografiske kontekst.

Riksantikvaren sine merknadar

Framlegget til reguleringsplan opnar for ei utbygging i planområdet der bygningsvoluma får ei høgd og ei utstrekning som vil fjerne mykje av den visuelle kontakten som framleis er mellom kyrkja og fjorden. Dei planlagde bygningane på kaia vert større en dei som tidlegare har stått der, og bygningen som er planlagd ca. 50 m frå kyrkja er planlagd i fire etasjar med saltak, mens huset som står der i dag berre har ein etasje med saltak mot kyrkja. Dette er eit alvorleg inngrep i kyrkja sin landskapskontekst. Riksantikvaren kan ikkje tillate ei utbygging som reduserer siktsonene mellom kyrkja og fjorden meir enn det dei nedbrende sjøbuene som sto i planområdet gjorde.

Reguleringsføresegnene i planframlegget gjev ingen føringar om form og fasadar på nybygg i planområdet. Det er avgjerande for ivaretakinga av den automatisk freda kyrkja at fasadar som vender mot kyrkja og fasadar mot fjorden får eit dempa uttrykk, og at nye bygningar blir utforma slik at dei ikkje verkar forstyrrande på opplevinga av kyrkja. Dette omsynet må takast inn i føresegnene for planområdet.

Kulturminnelova seier mellom anna at det ikkje er lov å utilbørleg skjemme automatisk freda kulturminne. Vangen kyrkje er automatisk freda, og reguleringsføresegnene opnar for tiltak som vil verke utilbørleg skjemmande for Vangen kyrkje – både for opplevinga ved kyrkja og sikten mot kyrkja frå sjøen og andre kantar. Vangen kyrkje er eit kulturminne av nasjonal verdi. Tiltak som vert planlagd nær kyrkja må ikkje skjemma henne på ein utilbørleg måte. Det er særskild viktig at kyrkja framleis kan opplevast uforstyrra i landskapet, og at moderne inngrep underordnar seg kyrkja.

Ei realisering av reguleringsplanen slik den no ligg føre krev dispensasjon frå kulturminnelova. Riksantikvaren er rett styresmakt til å gi slik dispensasjon. Riksantikvaren meiner at det er store kulturhistoriske interesser knytt til å oppretthalde kyrkja si kontakt med sjøen, og sikre ein harmonisk heilskap i bygningsmassen rundt kyrkja. Riksantikvaren vil ikkje gje dispensasjon frå kulturminnelova i denne saka, og bed Sogn og Fjordane fylkeskommune reise motsegn til reguleringsplanen.

Konklusjon

Riksantikvaren meiner at utbygginga som er planlagd i reguleringsplanen vil vere utilbørleg skjemmande for kyrkja, og i strid med dei nasjonale kulturminneinteressene som er knytt til Aurland kyrkje. Dei planlagde tiltaka vil, slik dei no ligg føre, også krevje dispensasjon frå føresegnene i kulturminnelova. Riksantikvaren bed, i samsvar med *Forskrift om faglig ansvarsfordeling m.v. etter kulturminneloven*, Sogn og Fjordane fylkeskommune reise

motsegn til reguleringsplan for Varehuset Brødrene Wangen. Om fylkeskommunen etter ei vurdering finn å ikkje ville reise motsegn, må saka sendast til Riksantikvaren slik at vi kan vurdere å ta over og reise motsegn på sjølvstendig grunnlag.

Beste helsing

Leidulf Mydland (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristine Johansen
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjend